

Automatisk fjernlån af egne materialer De nye ILL-standarder

FORFRA Fjernlånskonference
28.-29. maj 2015
Anders-Henrik Petersen, DBC
ahp@dbc.dk

Automatisk fjernlån af eget materiale

I 2007: Automatisk fjernlån af bibliotek.dk-bestillinger begynder. Kun for materiale der ikke er lokaliseret til eget bibliotek.

- Låntagende og långivende sætter hver især betingelser op i VIP-basen
- for hver valgt materialetype: materialets alder, ønskes reservering?

I 2014: Forsøg med automatisk fjernlån af eget materiale. Med faste indstillinger (kun til/fra i VIP-basen):

1. Materialet skal være ældre end 365 dage
2. Materialet skal være udlånt og utilgængeligt inden for 14 dage
3. Materialet skal være på hylden i et långivende bibliotek

Rapport:

<http://profblog.bibliotek.dk/archive/2014/12/05/evaluering-af-automatisk-fjernlaan-af-eget-materiale>

46 folkebiblioteker og 11 forskningsbiblioteker har deltaget i testen - heraf har 35 sendt evalueringsrapport.

- Alle de deltagende biblioteker ønsker at fortsætte med funktionen.
- Flere forskningsbiblioteker så dog gerne en ændring så hvert bibliotek kunne sætte egne parametre.
- En del folkebiblioteker ønsker at funktionen udvikles som service så brugere der har reserveret i lokalkatalogen får samme service som dem der reserverer via bibliotek.dk.

Høring: fordele?

CBS: Serviceforbedring for brugerne, at de får materialerne hurtigere og en bedre udnyttelse af materialerne bibliotekerne imellem.

Gentofte: Det er en stor fordel for de mange brugere af bibliotek.dk og en mere ens ventetid. Ofte er der mange ledige eksemplarer i landet på de titler vi i perioder har kø på i Gentofte.

VIA: Vi skal ikke gennemgå reserveringskøer – hvilket for vort fjernlånsteam giver en meget stor tidsbesparelse.

Høring – køen i eget system?

Gentofte: Vi bestiller fjernlån til lokale lånere som venter i kø hvis de henvender sig

Glostrup: Vi ved, der er indbygget en uretfærdighed, som vi ikke håndterer; men vi er bevidste om den. Men systemet sidestiller lånerne med dem, der kommer på biblioteket og som vi af og til i situationen bestiller materialer til udefra, hvis det er udlånt hos os og haster.

Helsingør: Vi har ikke gjort noget, da problemet ikke er stort. Manuelle hastebestillinger har også tidligere forfordelt enkelte lånere. Fuld retfærdighed kan næppe opnås.

Høring – ulemper?

Dragør: At de brugere der bestiller fra bibliotek.dk får materialerne hurtigere end de lånere, der bestiller hos bibliotekaren eller via hjemmesiden.

Middelfart: Mere kørsel/fragt – hvis det er en ulempe – der køres jo alligevel – og resultatet er en stor service for lånerne. Vi har haft 65 indlån og 43 udlån på godt 4 måneder – det er jo ikke svimlende tal, men en fin service

Randers: Vi skal have lavet procedure for en ”overvågning” så vi kan se hvilke titler vi evt. skal/bør supplere – titler som ofte bestilles i automatisk fjernlån f.eks.

Januar-maj 2015

- Automatisk fjernlån eget materiale: 19099 bestillinger
- Til sammenligning: automatisk fjernlån, ikke-eget-materiale: 271818 bestillinger

Automatisk fjernlån af eget materiale udgør ca 6,5 % af det samlede antal automatiserede ILL-bestillinger.

Et eksempel

25-05-2015
1018898465

Martinsen, Kari: Samtalen, skønnen og evidensen - 2006

BOG 1. udgave - [Kbh.], Gad,
2006. - 175 sider
Idnr: 26111943
ISBN: 9788712042624
ISBN: 87-12-04262-5
Ugekoder: DBF201025 BKM201025
DAT201103
Opstilling: 61.701

 [Se mere](#)

Noter

Bestillingen er blevet automatiseret
Kun den bestilte udgave kan bruges
Reservering ønskes
Interessedato: 25-08-2015.

Låner [Se mere](#)

Navn: Camilla Schou Nielsen

Afhentningssted:

Holbæk Bibliotek (731600)
Nygade 9-13
4300 Holbæk
Email/fax: holbib@holb.dk

Sendt til:

Kalundborg Biblioteker (732600)

Kan leveres

[Detaljer](#)

-   Udlånt indtil 26.6.2015 Holbæk Bibliotek (731600) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 11.7.2015 Roskilde Bibliotekerne (726500) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 28.5.2015 Statsbiblioteket (820010) [Slå op](#) [Bestil](#)
1-111-3362 1-111-7771 1-118-7386
1-126-3589 1-126-7609
-   Udlånt indtil 9.6.2015 Slagelse Bibliotekerne (733000) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 27.5.2015 Ringsted Bibliotek (732900) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 27.8.2015 Køge Bibliotek (725900) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 26.6.2015 Kalundborg Biblioteker (732600) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Er hjemme Faxe Kommunes Biblioteker (732000) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 25.6.2015 Bornholm (740000) [Slå op](#) [Bestil](#)
-   Udlånt indtil 28.5.2015 AU Library Sundhedsvidenskab (820014) [Slå op](#) [Bestil](#)
WY 86 Mar

Vis flere
lokaliseringer

Vis lokal beholdning

[Bestil](#)

Forslag 2016: 2 profiler

DDB Releaseplan Høringsoplæg R16.32:

Folkebiblioteker: Som nu

1. Materialet skal være ældre end 365 dage
2. Materialet skal være udlånt, forventes ikke tilgængeligt inden 14 dage
3. Materialet skal være hjemme i andre biblioteker

Forslag fra DDB FGI: Ny profil for FFU-biblioteker, fx

1. Materiale skal være ældre en (0 dage?)
2. Materialet skal være udlånt , forventes ikke tilgængeligt inden x dage?
3. Samme som folkebiblioteker

Automatisk fjernlån *fra lokalsystem?*

Emne	R16.23: Automatisk fjernlån som service: "Hvem kan levere først"
Beskrivelse	DBC's bestilsystem indeholder backend-funktioner til beregning af "hurtigste og bedste leverandør" af bestilt materiale. Funktionen bruges ved automatisk fjernlån og foreslås udstillet som webservice, således at den kan kaldes generelt fra ethvert system (fx en grænseflade, lokal eller national)
Kategori	4: Konsolidering af infrastrukturen
Omfang	Mellem
Værdi	Bedre sammenhæng mellem de lokale og de centrale systemer i forhold til slutbrugeren
Relationer	
FGI's vurdering	3 = Høj relevans
Finansiering	Bibliotek.dk/Danbib: 0/100 %.

De nye ILL-standarder – samme gamle problem

Takket være de omsiggribende elektroniske dingener bliver det stadig nemmere at finde de helt rigtige oplysninger frem. Men fremskaffelsesmulighederne ligger desværre på det sædvanlige, gamle niveau.

De nye ILL-standarder - overblik

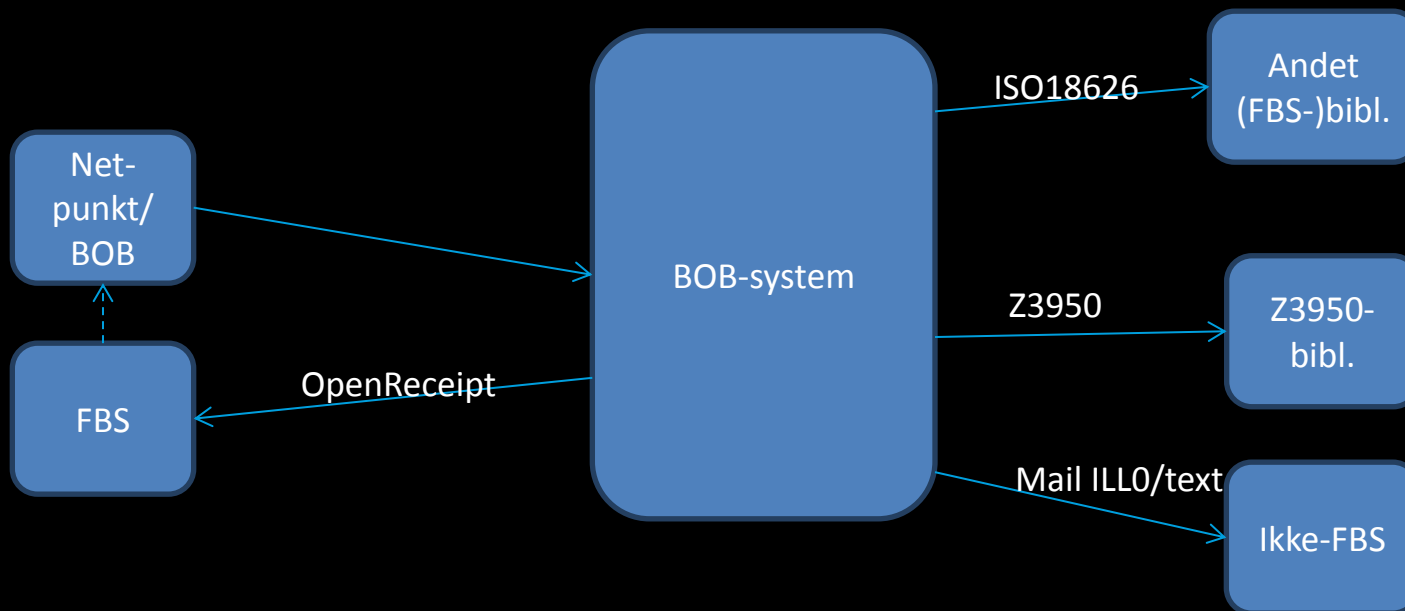
Med Fælles Bibliotekssystem følger også ibrugtagning af helt nye standarder:

- *Iso20775 Holdings Lookup*: "se hvor den er hjemme"
- *Iso18626 Interlibrary Loan Transactions*: automatisk udveksling af ILL-beskeder, dvs bestil, svar, stregkode, forny, annuller, hjemkald, status
- *OpenReceipt*: kvittering for bestilling

Alt sendes over nettet via http(s), i stedet for z3950 eller mail

Bestil – mellem nye og gamle systemer

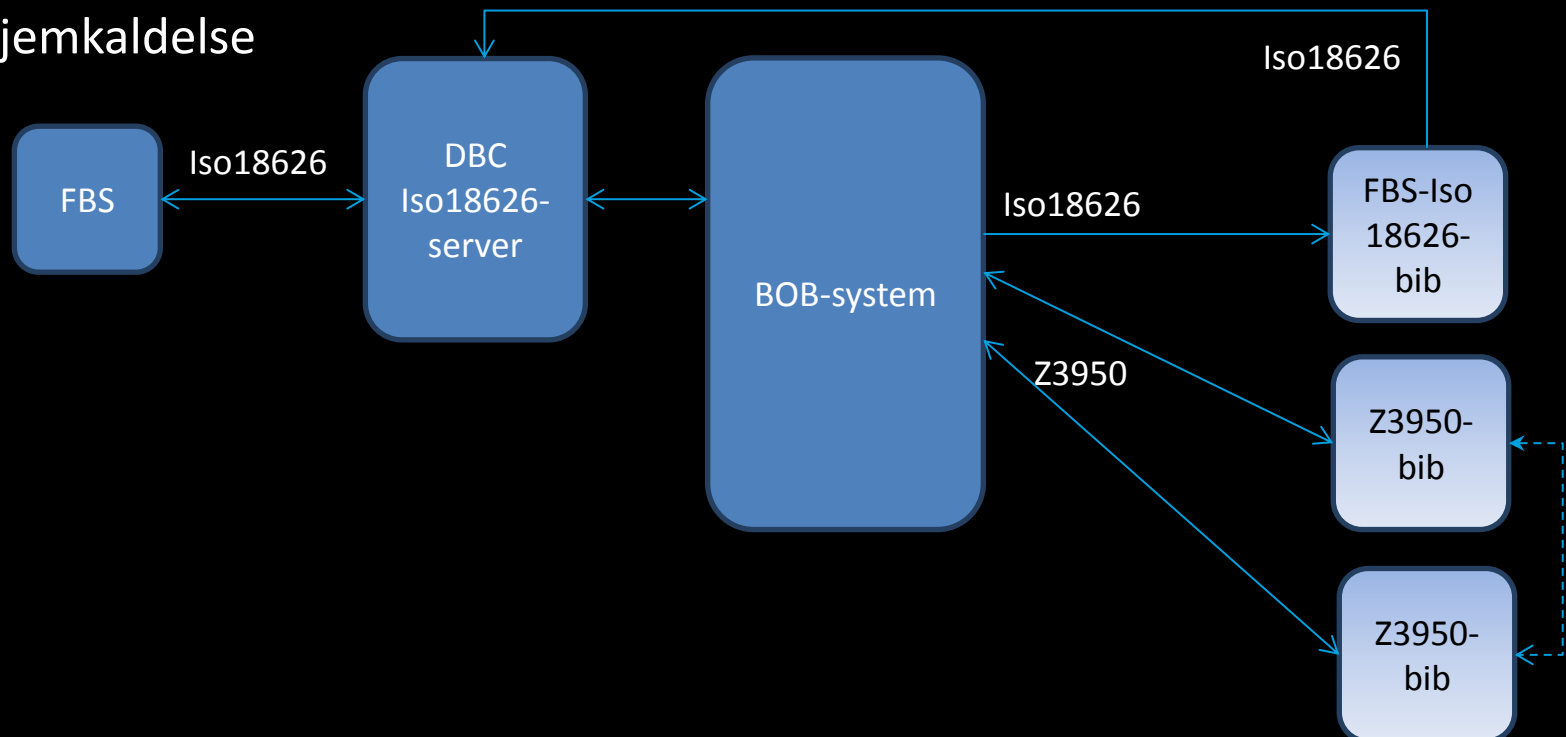
MÅL: Alle systemer (både FBS og ”de gamle”) skal så vidt muligt kunne udveksle ILL-beskeder indbyrdes!
Det kan i givet fald ske gennem det nationale system.

Supplerende ILL-beskeder

Så som:

- Svar på bestilling
- Shipping (stregkode ved modtagelse)
- Fornyelse
- Annullering
- Hjemkaldelse

Gammel vin på nye flasker?

Den nye standard kan det samme som de nuværende kan, nemlig automatisere:

- ILL-Bestilling
- Svar på ILL-bestilling
- Sende stregkode/materialenummer (shipping)
- Forny ILL
- Annullere ILL
- Hjemkalde ILL

Men gør det på en anden – mere *moderne* - måde (format, protokol)

Men den kan også lidt mere ...

Reelle serviceforbedringer:

- Udveksle statusforespørgsel på fjernlån (afskaffer manuelle rykker-mails!)
- Udveksle information om at materiale er modtaget, afsendt retur og modtaget retur

Er *ikke* med i første version (som går i drift 1.9.2015).

Ændringer i z3950-bibliotekers VIP

- MÅL: Alle systemer (både FBS og "de gamle") skal *så vidt muligt* kunne udveksle beskeder indbyrdes!
- Mellem Z3950 og Fælles Bibliotekssystem/ISO18626 skal udveksles via BOB-systemet
- Det kræver at z3950-bibliotekerne opdaterer VIP-basen med indstillinger for:
  - ***Annullering/Svar på annullering*** af ILL-bestilling
  - ***Fornyelse/Svar på fornyelse*** af ILL-bestilling
  - ***Hjemkaldelse*** af ILL-bestilling (kun Integra & Aleph)
- DBC tager dialogen med systemleverandørerne
- - og melder ud på DanBib-info når I skal gå i gang!

Nye z3950-parametre i VIP D.1

Afsnit G. Fornyelse via Z3950

Afsnit H. Annullering via Z3950

Afsnit I. Hjemkaldelse via Z3950

G. Fornyelser via Z3950

 Fornyelsesbeskeder modtages via Z39.50 Modtager ikke Z3950-fornyelser

 Z39.50 Serveradresse

User-ID til Z39.50-server:

Group-ID til Z39.50-server:

Password til Z39.50-server:

 Svar på fornyelse modtages via Z39.50 Modtager ikke Z3950-svar på fornyelser

 Z39.50 Serveradresse

User-ID til Z39.50-server:

Group-ID til Z39.50-server:

Password til Z39.50-server:

 Svar på fornyelser modtages synkront Ja Nej

Forfra, 28.5 2015 ahp@dbc.dk Kopier til filialer